

Limba și literatura română

— caiet de lucru pentru clasa a IX-a —

TESTE PREDICTIVE	5
UNITATEA 1. JOC ȘI JOACĂ	
Literatură	
<i>Amintiri din copilărie</i> de Ion Creangă	12
<i>După melci</i> de Ion Barbu	15
Literatura universală	
<i>Alice în Țara Minunilor</i> de Lewis Carroll	18
Realitate și ficțiune	
<i>Homo ludens</i> de Johan Huizinga (eseul)	20
Evaluare	22
Proiect	24
UNITATEA 2. LUMI FANTASTICE	
Literatură	
<i>Moara lui Călifar</i> de Gala Galaction	25
<i>Șarpele Aliodor</i> de Vasile Voiculescu	30
<i>Planeta celor doi sori</i> de Horia Aramă	34
Literatura universală	
<i>Transgalactica</i> de Philip Reeve	37
Evaluare	40
Proiect	42
UNITATEA 3. DRAGOSTEA/ IUBIREA	
Literatură	
<i>Vorbește-ncet</i> de Mihai Eminescu	43
<i>Maitreyi</i> de Mircea Eliade	47
<i>Romanță fără ecou</i> de Ion Minulescu	51
Literatura universală	
<i>Romeo și Julieta</i> de W. Shakespeare	54
Evaluare	58
Proiect	60
UNITATEA 4. ADOLESCENȚA	
Literatură	
<i>Fiiiind băiet păduri cutreieram</i> de Mihai Eminescu	61
<i>Romanul adolescentului miop</i> de Mircea Eliade	64
Literatura universală	
<i>Împăratul muștelor</i> de William Golding	67
<i>De veghe în lanul de secară</i> de J.D. Salinger	70
Evaluare	73
Proiect	75
UNITATEA 5. FAMILIA	
<i>Amintiri din copilărie</i> de Ion Creangă	76
<i>Mara</i> de Ioan Slavici	80
<i>Moromeții</i> de Marin Preda	83
Literatura universală	
<i>Moș Goriot</i> de H. de Balzac	86
Evaluare	89
Proiect	91
Literatura și celelalte arte	92

UNITATEA 6. CONFRUNTĂRI ETICE ȘI CIVICE

Literatură

<i>Moara cu noroc</i> de Ioan Slavici	94
<i>Pădurea spânzuraților</i> de Liviu Rebreanu	97

Realitate și ficțiune

<i>Pledoarie</i> de Ana Blandiana (text argumentativ)	100
<i>Jurnalul fericirii</i> , Nicolae Steinhardt (textul memorialistic)	104

Evaluare	108
-----------------------	-----

Proiect	110
----------------------	-----

UNITATEA 7. ȘCOALA

Literatură

<i>Domnul Vucea</i> de Barbu Ștefănescu Delavrancea	111
<i>Viața ca o pradă</i> de Marin Preda	114
<i>Cum am învățat românește</i> de Costache Negruzzi	117
<i>Un pedagog de școală nouă</i> de I. L. Caragiale	121

Evaluare	125
-----------------------	-----

Proiect	127
----------------------	-----

UNITATEA 8. SCENE DIN VIAȚA DE IERI ȘI DE AZI

<i>Balta Albă</i> de Vasile Alecsandri	128
<i>Ciocoi vechi și noi</i> de Nicolae Filimon	132
<i>Repausul duminical</i> de I. L. Caragiale	135
<i>Calpuzanii</i> de Silviu Angelescu	138

Evaluare	141
-----------------------	-----

Proiect	143
----------------------	-----

UNITATEA 9. AVENTURA/ CĂLĂTORIA

<i>Baltagul</i> de Mihail Sadoveanu	144
<i>Greuceanu</i>	148
<i>Europolis</i> de Jean Bart	152

Literatura universală

<i>Winnetou</i> de Karl May	155
-----------------------------------	-----

Evaluare	158
-----------------------	-----

Proiect	160
----------------------	-----

Literatura și celelalte arte	161
---	-----

UNITATEA 10. PERSONALITĂȚI, MODELE, EXEMPLE

<i>Românii supt Mihai Voievod Viteazul</i> de Nicolae Bălcescu	163
<i>Regele moare</i> de Eugen Ionescu	166

Realitate și ficțiune

Marin Preda, <i>Jurnal intim</i>	170
<i>Jurnalul Annei Frank</i>	173

Evaluare	176
-----------------------	-----

Proiect	178
----------------------	-----

UNITATEA 11. LIMBĂ ȘI COMUNICARE

Fișa de lucru 1 (norma literară actuală, cuvintele - forme și sensuri)	179
--	-----

Fișa de lucru 2 (norma literară actuală, cuvintele - forme și sensuri)	181
--	-----

Fișa de lucru 3 (norma literară actuală, cuvintele - forme și sensuri)	183
--	-----

Fișa de lucru 4 (stilul publicistic - articolul de ziar)	185
--	-----

Fișa de lucru 5 (stilul publicistic - interviul)	187
--	-----

Fișa de lucru 6 (stilul juridico-administrativ)	190
---	-----

Fișa de lucru 7 (stilul științific, stilul colocvial)	192
---	-----

Fișa de lucru 8 (textul descriptiv, monologul, figuri de stil)	195
--	-----

Fișa de lucru 9 (stilul beletristic)	198
--	-----

Fișa de lucru 10 (pleonasm, tautologie, unități frazeologice, oralitatea, arhaisme, regionalisme)	200
---	-----

- Pentru rezolvarea corectă a tuturor cerințelor din Partea I și din Partea a II-a se acordă 90 de puncte. Din oficiu se acordă 10 puncte.
- Timpul efectiv de lucru este de 45 de minute.

Partea I

(60 de puncte)

Citește textul:

Atticus părea să aibă nevoie de îmbărbătare. Mă repezii la el, îl îmbrățișai tare, cât puteam de tare, și-l sărutai.

— Da, sir, înțeleg, îl asigurai cu toată seriozitatea. Domnul Tate are dreptate.

Atticus se eliberă din îmbrățișarea mea și mă privi cu luare-aminte.

— Ce vrei să spui?

— Păi, ar fi ca și cum ai vrea să ucizi o pasăre cântătoare, nu-i așa?

Atticus își îngropă fața în părul meu. Când se îndreptă și traversă veranda ca să se mistuie în umbră, avea din nou mersul lui tineresc.

Înainte de a intra în casă, se opri în fața lui Bau Radley.

— Arthur, rosti el, îți mulțumesc, îți mulțumesc în numele copiilor mei!

Când Bau Radley se ridică în picioare, lumina de la ferestrele salonului i se așeză pe frunte, strălucitoare. Fiecare mișcare pe care o făcea era șovăielnică, de parcă n-ar fi sigur că mâinile și picioarele lui pot intra în contact așa cum se cuvine cu obiectele din jur. Tuși, cu tusea aceea horcăitoare de spaimă, care părea a-l chinui atât de rău, încât se văzu nevoit să se așeze din nou. Scotoci în buzunarul de la spate, de unde scoase o batistă. Tuși în ea, apoi se șterse pe frunte.

Eram prea obișnuită cu absența lui ca să nu mi se pară de necrezut că tot timpul fusese lângă mine, prezent. Nu scosese niciun sunet.

Se ridică din nou în picioare. Se întoarse către mine și-mi arătă cu un semn din cap ușa de la intrare.

(Să ucizi o pasăre cântătoare, Harper Lee)

Următoarele cerințe sunt formulate pornind de la textul dat:

A.

Notează litera corespunzătoare răspunsului corect:

1. Sinonimele cuvintelor *îmbărbătare* și *să se mistuie* sunt: **8 puncte**

a. curaj, să ardă;	b. iubire, să distrugă;	c. încurajare, să dispară.
--------------------	-------------------------	----------------------------
2. Fragmentul face parte dintr-un text: **8 puncte**

a. epic;	b. liric;	c. dramatic.
----------	-----------	--------------
3. Scrie două caracteristici ale genului literar ales, pe baza fragmentului citat. **8 puncte**

4. Ilustrează, prin câte un enunț, sensul denotativ și sensul conotativ al cuvântului „a îngropa”. **8 puncte**

5. Comentează, în 3-5 rânduri (30-50 de cuvinte), semnificația fragmentului „Eram prea obișnuită cu absența lui ca să nu mi se pară de necrezut că tot timpul fusese lângă mine, prezent”. **8 puncte**

TEST DE EVALUARE ÎNȚIALĂ LA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Clasa a IX-a

- Pentru rezolvarea corectă a tuturor cerințelor din Partea I și din Partea a II-a se acordă 90 de puncte. Din oficiu se acordă 10 puncte.
- Timpul efectiv de lucru este de 45 de minute.

Partea I

(60 de puncte)

Citește textul:

*Vine o vreme
Când trebuie să tragem sub noi
O linie neagră
Și să facem socoteală.*

*Câteva momente când era să fim fericiți,
Câteva momente când era să fim frumoși,
Câteva momente când era să fim geniali.
Ne-am întâlnit de câteva ori
Cu niște munți, cu niște copaci, cu niște ape
(Pe unde-or mai fi? Mai trăiesc?).
Toate acestea fac un viitor luminos -
Pe care l-am trăit.*

*O femeie pe care am iubit-o
Și cu aceeași femeie care nu ne-a iubit
Fac zero.*

*Un sfert de ani de studii
Fac mai multe miliarde de cuvinte furajere,
A căror înțelepciune am eliminat-o treptat.*

*Și, în sfârșit, o soartă
Și cu încă o soartă (de unde-o mai fi ieșit?)
Fac două (Scriem una și ținem-una,
Poate, cine știe, există și viață de apoi).
(Contabilitate, Marin Sorescu)*

Următoarele cerințe sunt formulate pornind de la textul dat:

A.

Notează litera corespunzătoare răspunsului corect:

1. Sinonimele cuvintelor *vine* și *luminos* sunt: **8 puncte**
 - a. există, limpede;
 - b. sosește, pătrunzător;
 - c. apare, strălucitor.
2. Fragmentul face parte dintr-un text: **8 puncte**
 - a. epic;
 - b. liric;
 - c. dramatic.
3. Scrie două caracteristici ale genului literar ales, pe baza fragmentului citat. **8 puncte**

4. Ilustrează, prin câte un enunț, sensul denotativ și sensul conotativ al cuvântului „inima”. **8 puncte**

5. Comentează, în 3-5 rânduri (30-50 de cuvinte) o figură de stil din textul dat.

8 puncte

B.

1. Desparte în silabe cuvintele: *câteva, aceeași, luminos, zero, apoi.*

10 puncte

2. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din textul următor:

10 puncte

„Vine o vreme / Când trebuie să tragem sub noi / O linie neagră / Și să facem socoteală.”

Partea a II-a

(30 de puncte)

Citește textul:

Ce e mai simplu decât să te conformezi regulilor? Natura însăși nu ne cere altceva. Pământul ne învață că trebuie să fim cu picioarele pe pământ, apele ne arată că nu se poate curge în sus, vântul ne silește să ne supunem. De mici suntem învățați să fim cumiți, profesorii strigă băncilor „liniște”, mai târziu ni se explică în ce fel și când se traversează o stradă, când și cum poate fi contrazis un superior. Totul este știut dinainte, totul e simplu, orânduit solid, și ideea unei tulburări a mișcării pare lipsită de sens și revoltătoare. De fapt conformismul este un zeloz paznic al bunurilor câștigate, un depozitar conștiincios al învățămintelor dobândite, iar înverșunarea cu care se manifestă nu este decât o formă de avariție a neamului omenesc. Orice gest inedit e riscant și omenirea nu este dispusă să aibă emoții. Ce s-ar întâmpla dacă fiecare ar călca regulile? - se spune. Dar ce s-ar întâmpla dacă nimeni nu le-ar călca? Ce s-ar fi întâmplat dacă nimeni nu ar fi inventat genialul nu?

(*Adolescență, Calitatea de martor*, Ana Blandiana)

Redactează un eseu de 70-100 de cuvinte (15-20 de rânduri), în care să-ți exprimi opinia despre obligația de a te supune regulilor și despre dorința de a le încălca, valorificând informații sau idei din textul dat.

TEST DE EVALUARE ÎNȚIALĂ LA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Clasa a IX-a

- Pentru rezolvarea corectă a tuturor cerințelor din Partea I și din Partea a II-a se acordă 90 de puncte. Din oficiu se acordă 10 puncte.
- Timpul efectiv de lucru este de 45 de minute.

Partea I

(60 de puncte)

Citește textul:

Jupân Dumitrache (șezând pe scaun): *Hei! Ia să vedem acum ce mai zice politica. Citiși ceva?*

Ipingescu: *Bravos ziar, domnule! Țta știu că combata bine.*

Jupân Dumitrache: *Apoi nu-i zice lui degeaba Vocea Patriotului Național!*

Ipingescu (citește greoi și fără interpretare): *București 15/27 Râpciune. Amicul și colaboratoarele nostru R. Vent..., un june scriitor democrat, a cărui asinuitate o cunoaște de mult publicul cititor, ne trimite următoarea prefațiune a unui op al său. I dăm astăzi locul de onoare, recomandând cu căldură poporului suveran scrierea amicului nostru, Republica și Reacțiunea sau Venitorea și trecutul. - Prefațiune. Democrațiunea română, sau mai bine zis ținta Democrațiunii române este de a persuade pe cetățeni, că nimeni nu trebuie a mânca de la datorile ce ne impune solemnamente pactul nostru fundamental, sfânta Constituțiune...*

Jupân Dumitrache (mulțumit): *Ei, bravos! Aici a adus-o bine.*

Ipingescu (căutând șirul unde a rămas): *...A mânca... sfânta Costituțiune...*

Jupân Dumitrache (cam nedomirit): *Adică, cum s-o mănânce?*

Ipingescu: *Stai să vezi... că spune el... Sfânta Constituțiune, și mai ales cei din masa poporului...*

Jupân Dumitrache(nedomirit): *E scris adânc.*

Ipingescu: *Ba nu-i adânc deloc. Nu pricepi? Vezi cum vine vorba lui: să nu mai mănânce nimeni din sudoarea bunioară a unuia ca mine și ca dumneata, care suntem din popor; adică să șază numai poporul la masă, că el e stăpân.*

(O noapte furtunoasă, I.L. Caragiale)

Următoarele cerințe sunt formulate pornind de la textul dat:

A.

Notează litera corespunzătoare răspunsului corect:

1. Sinonimele cuvintelor <i>să vedem</i> și <i>nedomirit</i> sunt:	8 puncte	
a. să privim, neașteptat;	b. să aflăm, confuz;	c. să cunoștem, treaz.
2. Fragmentul face parte dintr-un text:	8 puncte	
a. epic;	b. liric;	c. dramatic.
3. Scrie două caracteristici ale genului literar ales, pe baza fragmentului citat.	8 puncte	

4. Ilustrează, prin câte un enunț, sensul denotativ și sensul conotativ al cuvântului „vorba”. **8 puncte**

5. Comentează, în 3-5 rânduri (30-50 de cuvinte), secvența: „adică să șază numai poporul la masă, că el e stăpân”. **8 puncte**

1. Desparte în silabe cuvintele: *București, combate, dumneata, numai.*

10 puncte

2. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din textul următor:

10 puncte

„Vezi cum vine vorba lui: să nu mai mănânce nimeni din sudoarea bunioară a unuia ca mine și ca dumneata, care suntem din popor; adică să șază numai poporul la masă, că el e stăpân.”

Partea a II-a

(30 de puncte)

Citește textul:

Dragostea a fost (cu)prinsă în cifre de tot felul de specialiști în sentimente și emoții. Se zice că nu poți iubi cu adevărat decât de trei ori în viață; că o relație are primul moment de criză după primele patru luni; că dragostea durează doar trei ani; că suferința din dragoste dispare abia după trecerea a jumătate din timpul petrecut cu cel/cea iubit/ă... Dar ce perioadă de valabilitate are, de fapt, dragostea?

„Tragedia iubirii este că nu reușește să depășească dimensiunile temporale. Când ești cu actuala iubită, gândul propriei indiferențe față de fostele iubite este de o cruzime deosebită. E ceva îngrozitor în ideea că persoana pentru care azi ai sacrifica orice s-ar putea, peste câteva luni, să te facă să traversezi strada (sau librăria) ca s-o eviți”, scrie Alain de Botton în *Eseuri de îndrăgostit*, într-un capitol care se cheamă *Intermitențele inimii*.

(*Cât durează iubirea veșnică*, Marius Chivu, în *Dilema veche*, februarie 2016)

Redactează un eseu de 70 - 100 de cuvinte (10 - 15 rânduri), în care să-ți exprimi opinia despre dragostea eternă, valorificând informații din textul dat.

Literatura română

- *Amintiri din copilărie*, Ion Creangă
- *După melci*, Ion Barbu

Literatura universală

- *Alice în Țara Minunilor*, Lewis Carroll

Realitate și ficțiune

- *Homo ludens*, Johan Huizinga

Evaluare

- *Pururi tânăr înfășurat în pixeli*, Mircea Cărtărescu

Proiect**Competențe specifice**

- 1.5 utilizarea corectă și adecvată a formelor exprimării orale și scrise în diverse situații de comunicare;
- 2.2 identificarea temei textelor propuse pentru studiu;
- 3.3 argumentarea unui punct de vedere privind textele studiate.

În această unitate, vei exersa:

- să identifici temele și motivele literare;
- să explici figuri de stil;
- să argumentezi propria opinie;

FIȘĂ DE LUCRU 1

Ion Creangă, *Amintiri din copilărie*

EXPLOREAZĂ/DISCUȚĂ

[...] Când mama nu mai putea de obosită și se lăsa câte oleacă ziua, să se odihnească, noi, băieții, tocmai atunci ridicam casa în slăvi. Când venea tata noaptea de la pădure din Dumesnicu, inghețat de frig și plin de promoroacă, noi îl speriam sărindu-i în spate pe întuneric. Și el, cât era de ostenit, ne prindea câte pe unul, ca la „baba-oarba”, ne ridica în grindă, zicând: „tăta mare!” și ne săruta mereu pe fiecare. Iar după ce se aprindea opaițul, și tata se punea să mănânce, noi scoteam mâțele de prin ocnițe* și cotruță* și le flocăiam și le șmotream dinaintea lui, de le mergea colbul; și nu puteau scăpa bietezele mâțe din mâinile noastre până ce nu ne zgârâiau și ne stupeau* [...].

La Crăciun, când tăia tata porcul și-l pârlea, și-l opărea, și-l învelea iute cu paie, de-l innădușa, ca să se poată rade mai frumos, eu încălecam pe porc deasupra paielor și făceam un chef de mii de lei, știind că mie are să-mi dea coada porcului s-o frig și beșica s-o umplu cu grăunțe, s-o umflu și s-o zurăiesc după ce s-a usca; ș-apoi vai de urechile mamei, până ce nu mi-o spârgea de cap!

Și, să nu-mi uit cuvântul! Odată, la un Sfântul Vasile, ne prindem noi vro câțiva băieți din sat să ne ducem cu plugul; căci eram și eu mărișor acum, din păcate. Și în ajunul Sfântului Vasile toată ziua am stat de capul tatei, să-mi facă și mie un buhai ori, de nu, batâr un harapnic.

— Doamne, ce harapnic ți-oi da eu, zise tata de la o vreme. N-ai ce mânca la casa mea? Vrei să te bușască cei nandralăi prin omăt? Acuș te descalți!

Văzând eu că mi-am aprins paie-n cap cu asta, am șterpelit-o de-acasă numai cu beșica cea de porc, nu cumva să-mi ia tata ciubotele și să rămân de rușine înaintea tovarășilor. Și nu știu cum s-a întâmplat, că nici unul din tovarăși n-avea clopot. Talanca mea era acasă, dar mă puteam duce s-o iau? În sfârșit, facem noi ce facem și sclipui* de colț o coasă ruptă, de ici o cârceie de tânjală*, mai un vâtrar cu belciug, mai beșica cea de porc a mea, și, pe după toacă, ne pornim pe la case. Ș-o luăm noi de la popa Oșlobanu, tocmai din capul satului din sus, cu gând să umblăm tot satul... Când colo, popa tăia lemne la trunchi afară și, cum a văzut că ne așezăm la fereastră și ne pregătim de urat, a început a ne trage câteva nașteri îndesate și a zice:

— De-abia s-au culcat găinile, și voi ați început? Ia stați oleacă, blestemaților, să vă dau eu!

Noi, atunci, am pârilit-o la fugă. Iar el, zvârr! cu o scurtătură în urma noastră, căci era om hursuz și pâclișit* popa Oșlobanu. Și din spaima ceea, am fugit noi mai jumătate de sat înapoi, fără să avem când îi zice popii: „Drele pe podele și bureți pe pereți; câte pene pe cucuși, atâția copii burduhoși”, cum obicinuiesc a zice plugarii pe la casele ce nu-i primesc.[...]

ocniță	adâncitură într-o sobă de zid, în cuptorul sau în pereții caselor țărănești, în care se păstrează diferite obiecte; firidă, nișă
cotruță	vatră mică; parte sau colț din vatră, loc gol între cuptor și perete; adâncitură sub vatră
a stupi	a scuipa
a sclipui	(reg.) a strânge cu greu
tânjală	un fel de proțap care se folosește pentru a prinde a doua pereche de vite în jug
pâclișit	(reg.) morocânos

1. Precizează semnificația următoarelor expresii/ structuri din text:

- „am pârlit-o la fugă” _____
- „ridicam casa în slăvi” _____
- „am stat de capul tatei” _____
- „mi-am aprins paie-n cap” _____

2. Notează variantele literare ale următoarelor cuvinte:

- cucuși _____
- obicinuiesc _____

3. Selectează câte două repere spațio-temporale prezente în textul dat.

- repere spațiale _____
- repere temporale _____

4. Transcrie, din primul paragraf, o structură pleonastică.

5. Extrage, din textul dat, secvențele în care naratorul descrie felul în care copiii obișnuiau să se joace.

ANALIZEAZĂ/INTERPRETEAZĂ

6. Selectează două trăsături morale ale personajului principal, așa cum apar în fragmentul dat.

7. Scrie două idei principale ale fragmentului.

8. Notează, din text, două mărci ale oralității specifice artei narative a lui Ion Creangă.

9. Comentează, în 5-7 rânduri, semnificația secvenței „Odată, la un Sfântul Vasile, ne prindem noi vro câțiva băieți din sat să ne ducem cu plugul; căci eram și eu mărișor acum, din păcate.”

10. Ce îi determină pe copii să-și încheie jocul? Recitește fragmentul și exprimă-ți opinia având în vedere acest aspect.

REDACTEAZĂ

11. Scrie denumirea jocurilor la care obișnuiai să iei parte în copilărie, în funcție de următoarele repere:

Jocuri de exterior _____

Jocuri de interior _____

Jocuri pe calculator _____

12. Întreabă-ți părinții la ce fel de jocuri obișnuiau să ia parte în copilărie și roagă-i să-ți descrie regulile unuia dintre ele. Scrie mai jos ce ți-au povestit.

13. Scrie, în maniera lui Creangă (stilul oral), un text de maximum 8 rânduri în care să descrii un joc pe care îl practicați în copilărie.

ARGUMENTEAZĂ

14. Exprimă-ți opinia, în 10-15 rânduri, despre importanța jocului în copilărie, având în vedere afirmația:

„Dacă-i copil, să se joace; dacă-i cal, să tragă; și dacă-i popă, să citească...”